Βιβλιοκριτικές για την "Ανάσα στο σβέρκο" Παρέμβαση

ΘΩΜΑΣ ΚΟΡΟΒΙΝΗΣ, συγγραφέας

Δημοσιεύτηκε στη ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ, Τεύχος 161-162

ΝΟΡΑ ΠΥΛΟΡΩΦ-ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ, "Η ΑΝΑΣΑ ΣΤΟ ΣΒΕΡΚΟ", Ψυχογιός 2011

Ένα εκτενές, πολυπρόσωπο, καλογραμμένο μυθιστόρημα, αρκετά δαιδαλώδες και περίτεχνο, που κατορθώνει να κρατήσει στο κρεσέντο της την αγωνία του αναγνώστη, και για την εξέλιξη της ιστορίας που διαπραγματεύεται αλλά και για την τύχη των βασικών προσώπων, τόσο σε ατομικό, όσο και σε επίπεδο διαπροσωπικών σχέσεων.

Στο πρόσωπο της Λόης, η οποία είναι η κυρίαρχη και κυριαρχική μορφή σε όλο το ανάγνωσμα, συναντάμε έναν γυναικείο χαρακτήρα με μια πορεία στη ζωή η οποία προσδιορίζεται από το ποιόν και το βάρος των συνταρακτικών βιωμάτων της παιδικής ηλικίας, τα ανεπούλωτα τραύματα της μνήμης, την ενοχική και ταυτόχρονα ρεβανσιστική εν συγχύσει συνείδηση απέναντι στα γονεϊκά πρότυπα, τον μοιραίο εξαναγκασμό σε πρώιμη λήψη οικογενειακών και οικονομικών ευθυνών, το ψήσιμο στην νυχτερινή πιάτσα, την εξέλιξη της τραγωδίας του αδελφού της, εφιάλτες που την ακολουθούν πάντοτε και παντού. Η Λόη διακρίνεται από αρκετά τέτοια γνώριμα στους ηλικιακά ωριμότερους χαρακτηριστικά που συνδιαμορφώνουν το πορτρέτο μιας εκρηκτικής όμως ανασφαλούς προσωπικότητας. Τα χαρακτηριστικά αυτά είναι κοινωνικής υφής και είναι

περίπου κοινά για τον μέσο όρο των γόνων της ελληνικής οικογένειας στην επαρχιακή ενδοχώρα μετά την τραγωδία της Κατοχής και τον αλληλοσπαραγμό του εμφύλιου. Στην περίπτωση μας μια οικογένεια με κάποια διακριτή ιδιομορφία που οφείλεται κυρίως στην ιδιοσυγκρασία ενός πατέρα αφέντη, σατραπικού μα και αυτοκαταστροφικού, καρδιοκατακτητή, ερωτύλου, καλλονού, μπουζουξή και φλογερού αριστερού αντάρτη, με σκληρό, περιπετειώδες, αδιέξοδο παρελθόν, που το διακρίνει

η λεβεντιά, η ανεξαρτησία, η προσωπική γοητεία, το μεγαλείο της

αυτοθυσίας, και έπειτα η ακύρωση των πολιτικών οραμάτων, η δίωξη και ο ευτελισμός, η ακόλουθη απομόνωση, η καταφρόνια, ο αλκοολισμός, η καταφυγή στη δημιουργία μιας απόλυτα αποτυχημένης οικογένειας η οποία και πληρώνει ακριβά τα σπασμένα της χαραμισμένης ζωής του. Ο πατέρας

αποδίδεται από την συγγραφέα σαν ένας πολύ ολοκληρωμένος χαρακτήρας, ο οποίος κρατάει το ενδιαφέρον μας αδιάπτωτο, και, που εντέλει γίνεται συμπαθής παρά τις βαναυσότητές του παρελθόντος, με την σταδιακή αποκάλυψη και τον φωτισμό των αιτίων που κατέστρεψαν την ισορροπία του.

Η "απελευθέρωση" της Λόης από τα βαριά οικογενειακά δεσμά και την ασφυξία του επαρχιακού περιβάλλοντος υποτίθεται ότι συντελείται με έναν φαινομενικά πετυχημένο γάμο, με τον πολύ προσοντούχο γόνο Κρητικών προυχόντων νεαρό αρχαιολόγο Μηνά, για τον οποίο η συνάντηση με την -στην κυριολεξία- γυναίκα της ζωής του, που δεν κατορθώνει όμως να κατακτήσει ποτέ, αποβαίνει μοιραία, αφού, το αβυσσαλέο ερωτικό πάθος του, η αίσθηση του ανολοκλήρωτου και το φαρμάκι της προδοσίας και της απάτης τον οδηγούν στο φινάλε του βιβλίου να γίνει ο φονιάς της.

Η συγγραφέας κατορθώνει με αξιοθαύμαστη επιδεξιότητα να δέσει το νήμα του οδοιπορικού των ηρώων της με το ταραγμένο ιστορικό φόντο της εποχής, ιδίως γύρω από τα φρικτά συμβάντα στην Ισπανία παράλληλα με τον ελληνικό εμφύλιο.

Η ερωτική γοητεία και το φλερτ, η αγωνία για την ερωτική

συνεύρεση, ο ίμερος και ο οίστρος, το ρίγος που προξενεί η μνήμη των ηδονικών στιγμών κυριαρχούν στο μυθιστόρημα σαν ένα είδος καταλύτη, ή άξονα που καθορίζει τις σχέσεις των ανθρώπων. Ο αισθησιασμός, του οποίου τις αποχρώσεις αποδίδει πολύ εκφραστικά η συγγραφέας δεν είναι απλά έντονος αλλά χαρακτηριστικός και κυρίαρχος, έτσι που, κομμάτια

του μυθιστορήματος, μουσκεμένα από παθιασμένο και πολύ παραστατικό, στην αίσθηση και στην πράξη, ερωτισμό, φέρνουν αυτόματα στο νου σελίδες από τα ηδονιστικά πεζογραφήματα του Καραγάτση. Το στοιχείο του ακόρεστου ηδονισμού είναι ένα από τα βασικά υλικά που πλάθουν τον ψυχισμό της Λόης. Ένα άλλο, εξίσου σημαντικό είναι ο διαρκής,ατέρμονος φόβος και η ψυχική ανασφάλεια, που δημιουργούν κλίμα "ιερού

και σκοτεινού τρόμου", σαν μια απροσδιόριστη όμως βέβαιη απειλή που την γέννησε το τερατικό παρελθόν μιας σπαραγμένης ζωής. Η

αδιαμφισβήτητη ομορφιά και η γοητεία της στον κόσμο, η συμβίωση με τον ερωτοχτυπημένο Μηνά, η καλή σχέση με τον φιλάνθρωπο πεθερό και ο παραμερισμός της ξιπασμένης πεθεράς της, οι εκρηκτικές ερωτικές της περιπέτειες που την αναζωογονούν, η ανακάλυψη και η συνάντηση με την άγνωστη Ελληνοσπανιόλα αδελφή της, το γεγονός ότι κατορθώνει να οργανώσει την προσωπικότητά της πάνω σε νέες βάσεις με πολλά ατού, η συγγραφή ενός καλοπουλημένου βιβλίου για μιαν αιγυπτιακή θεότητα, τα ωραία ταξίδια στη Μαδρίτη και το Κάιρο, η προοπτική μιας καλής ζωής δίπλα στον άντρα της με παράλληλες ίσως εξωσυζυγικές σχέσεις, ιδίως με έναν ωραίο Ελληνοαιγύπτιο αρχαιολόγο, όλα αυτά τα υποτιθέμενα φόντα, δεν θα σταθούν ικανά να ικανοποιήσουν την ακατάστατη και ρημαγμένη ψυχή της ηρωίδας ούτε να αναχαιτίσουν τα κύματα άγχους, πόνου και σπαραγμού που φέρνει, θαρρείς, μια άγρια, πανάρχαια κατάρα, η "ανάσα στο σβέρκο", αυτή που σε κορυφαίες στιγμές της ζωής της, μιας ζωής στην κόψη του ξυραφιού, την οδήγησε στην απόλυτη έκσταση, μα πάντοτε την κυνηγούσε, και συντηρούσε το μυστικό της αθεράπευτης αγωνίας της, φλερτάροντάς την θανάσιμα, όπως ο εξαγριωμένος ταύρος ξανασαίνει το φοβερό και φλογερό του χνώτο καθώς ζυγώνει ορμητικός το πρόσωπο του τσακισμένου ετοιμοθάνατου τορέρος.